• Posamezna številka 1 K. Poštnina plačana v gotovini.

Štev. 285. V Ljubljani, v sredo, dne 15. decembra 1920. Leto XLVIII.

SLOVENEC

»SLOVENEC« velja po pošti na vse strani Jugoslavije in v Ljubljani:
za celo leto naprej . K 180·—
za pol leta „ . . „ 90·—
za četrt leta „ . . „ 45·—
za en mesec „ . . „ 15·—
Za inozemstvo celoletno K 240·—

Sobotna izdaja:
Za celo leto . . . . . K 30·—
za inozemstvo . . . . „ 35·—

Inserati:
Enostolpna petitvrsta (59 mm široka in 3 mm visoka ali nje prostor)
za enkrat . . . po K 6·—
poslana itd. . . po K 9·—
Pri večjem naročilu popust.
Najmanjši oglas 59/9 mm K 15.
Izhaja vsak dan izvzemši ponedeljek in dan po prazniku, ob 5. uri zjutraj.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici štev. 6/III. Rokopisi se ne vračajo; netrankirana pisma se ne sprejemajo. Uredn. telef. štv. 50, upravn. štv. 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ul. 6. — Račun poštne hran. ljubljanske št. 650 za naročnino in št. 349 za oglase, avstr. in češke 24.797, ogr. 23.511, bosn.-herc. 7563.

Škof dr. Anton Mahnič — umrl.

Saj se je že dolgo poročalo, da leži smrtnobolan v Zagrebu, a vendar pada ta vest težko na nas. Preveč je njegova oseba in njegovo delo združeno z vprašanjem, ki se tiče več ali manj vsakega izmed nas: kaj bi bilo iz mene sedaj, če bi njega ne bilo. Tako globoko je on posegal v življenje celega naroda in posredno na nas vse! Zato čutimo vsi mogočnost dogodka, ki je spojen z njegovo smrtjo; zato ga občutimo prebridko še posebno mi, ki se zavedamo, kaj je Mahnič bil kot apostol katoliške misli med Slovenci in Hrvati. Neizmerno bogata je vsebina njegovega življenja; idealno lepa pota, ki jih je to življenje ubiralo; vedno deviško sveti nameni, katerim je bilo posveč.eno. Zato polni tesna nemo plakajoča žalost naša srca, ker vemo, da izgubljamo z Mahničem več kot družina, kateri je tat ugrabil lep usode in spominov polni rodbinski dragulj...

Biskup Anton Mahnič spada v vrsto tistih redkih môž, ki jih sila mogočne ideje prevladuje popolnoma. Ona v njih živi in dominira; prežeti njene resničnosti in veljave je z železno doslednostjo izvajajo najprej na sebi, hkratu pa hočejo, da se njihovi ideji klonijo i drugi ter ubirajo pota in iščejo sredstev, da brezpogojno dosežejo svoj cilj, ki je nadvlada njihove ideje. Ne mirujejo, dokler jim življenje ne ugasne. Mahnič je nositelj katoliške ideje, ki je Kristus in njegov nauk. Plameneča ljubezen do Kristusa, sloneča na neplašljivi odločnosti južnega temperamenta, na neodjenljivosti kraškega rojstva ter na znanju bogatih talentih dehti iz Mahniča pri vsem njegovem delu in stopa na dan ter neodoljivo posega v zadnje kotičke narodovega življenja!

»Več luči!« S tem klicem in s tem člankom je pričel Anton Mahnič svoje reformatorično delo na Slovenskem. Klic je govoril, da na Slovenskem ni bilo dovolj luči. Vladala je megla brezidejnosti in breznačelnosti v politiki, v literaturi, v šoli, v društvih. Katoliški so hoteli biti vsi, a so služili tujim bogovom. Mahniču se je zahotelo luči. On, ki je Kristusa na sebi obličil, je hotel, da isti Kristus zavlada tudi zunaj njega »Kdor od njega zataji en sam stavek, dasi bi se zdel povsem neznamenit, ruši celega Kristusa, celo krščanstvo.« Tako je zaklical v svet in dodal: »Vsakemu hočemo priznati, kar mu gre, a grehov proti resnici in pravi ne odpustimo nikomur.« Jasnost v načelih, ločitev duhov, to je bil program njegovega dela.

Zato je slovenska zemlja postala polna Mahničeve osebnosti. Njegov »aut—aut« je prešel v slovensko ljudstvo samo, ki je pričelo hoditi velike svetovne idejne smeri in participirati na svetovni kulturi, pred vsem pa se zavedati, da mora postati Kristus ognjišče vsega njegovega prosvetnega življenja. Z Mahničem pričenja nova kulturna doba pri nas, doba katoliških shodov, katoliške renesance, pa — žal — tudi doba, kjer se besno sovraštvo proti Kristusu in njegovi cerkvi v vedno hujših oblikah razgalja. Mahnič je veliki odločni učitelj katoliških načel pri nas ter njegove neizbežne aplikacije na vse pojave javnega življenja. Tu je njegov globoki pomen. Od tukaj izvira pri nas ves nadaljni pokret posebno na gospodarskem, socialnem in političnem pa tudi slovstvenem polju. Mahničev duh je odkazal pota vsem, ki stojé sredi tega pokreta. Današnja generacija je ločena v dva tabora ter gleda na sebi ločitev duhov, ki jo je Mahnič zahotel, realizirano. Mahničev duh je v ozadju nas vseh.

To je prav isti duh, ki je prišel v slovensko ljudstvo iz prav istega kotička na goriškem Krasu že tristo let poprej ter pripravljal enako ločitev za Kristusa ali proti njemu, kakor jo je Mahnič izvedel. Takrat se je širilo luteranstvo po Sloveniji. Plemstvo, bogataši so ga podpirali, v tujini šolani izobraženci so ga širili in duhovniki, ki so zabili na svoje ideale. Slovensko ljudstvo, ki je stoletja branilo svoj rod in svojo vero proti Turkom, je bilo v nevarnosti, da izgubi bogorazodeto luč. Pa so nastopili možje Mahničevega rodu: Urban Textor, Konrad Glušič, Janez Tavčar, ljubljanski škofje v drugi polovici 16. stoletja, možje južne narave in kraškega temperamenta, vsi rojeni sredi kraških skal pri Štanjelu pod goriškim solncem, kjer je l. 1850. tudi Anton Mahnič zagledal luč sveta. Od tam je torej izšlo gibanje za boljšo kulturo pod praporom Kristusa in Rima pred tristo leti in sedaj!

Nekaj divnolepega je, gledati na velikane duha, ki s suverênim preziranjem materije dosegajo preobrate v človeški družbi le z močjo resnice, ki jo učijo. To je bil Mahnič. Brez kapitalov in denarja in brez nasilja je dobival vedno večje kroge pristašev svoji nesebični odločnosti in katoliški misli. Živeč takorekoč nadsnovno je že zgodaj iskal mladine za ideale, ki so živeli v njem. Mladino je ljubil od vsega početka. Deviško čist v svojem srcu je hotel pred vsem mladini s katoliško mislijo biti preroditelj. Tu je tudi ključ za psihologično umevanje, zakaj je bil vedno tako neizprosno strog v presojevanju tistih literarnih proizvodov, ki lahkomiselno grešijo proti najlepši čednosti srca. Ker je mladino ljubil, ji je tudi vedno priporočal poglobitev znanja in koncentracijo pri študiju. Zavedal se je, da morejo ljudstvu le značajni, temeljito znanstveno izobraženi možje koristiti. Iz ljubezni do mladine je pisal »Djaška pisma« v svojem »Katoliku«; organiziral krog sebe mlada srca po srednjih šolah na Slovenskem ter vzgajal generacijo boljše bodočnosti. Prav isto je ponovil pozneje pri Hrvatih. In če dandanes na tisoče dijakov po srednjih šolah in vseučiliščih širom Jugoslavije zvesto gleda h Kristusu, je v zelo veliki meri njegova zasluga. Vsa katoliška hrvatska in slovenska akademična društva častijo v Mahniču bodisi posredno, bodisi neposredno svojega duševnega očeta. Da, Anton Mahnič zapušča številen rod za seboj. Njegove ideje so ga ustvarile, njegova ljubezen ga je vzgojila. Ista ljubezen mu je posebno v zadnjih letih narekovala še besede, naj bi mladina in vsi izobraženi gojili askezo, da bi v odločilnih trenutkih življenja ne podlegali samoljubju in strastem!

Čudovito lepa je harmonija v Mahničevem življenju in značaju. On združuje v svoji osebi Hrvate in Slovence. Prvim je dal »Rimskega katolika«, drugim »Hrvatsko Stražo«; prvim je klical v življenje »Leonovo družbo«, drugim prav tako; prve je spravil na katoliški shod v Ljubljano, drugim je kazal ista pota. Tako gledajo i prvi i drugi v njem duševnega očeta katoliškega pokreta; on je, ki je po svojem delu katoliške Hrvate in Slovence spojil; on je, ki se je iz ljubezni do njih eksponiral za Jugoslavijo tedaj, ko je bilo to usodno nevarno. Nedosegljivo se iz njegovega srca izžarja ljubezen do cerkve in naroda. Koliko je on storil v gospodarskem oziru na otokih svoje škofije; koliko si je prizadeval za Hrvate v Pazinu, ko jim je ustanavljal dijaški konvikt, tiskarno, »Pučkega prijatelja«!

Nikdar ni njegov značaj odpovedal, ne tedaj, ko je pred najvišjo gospodo v Trstu in na Dunaju branil pravice maternega hrvatskega jezika za otroke pri verouku v šolah na svojih otokih; ne tedaj, ko je kodificiral staroslovenski jezik v liturgiji krških župnij; ne tedaj, ko je za svoje po nedolžnem preganjane duhovnike tako apostolsko dvignil svoj glas proti nasilju italijanskega generala; ne tedaj, ko je iz rimskega jetništva tako zanosno blagroval postanek in obstoj Jugoslavije ter zavračal obrekovanja, ki so jih širili proti papežu v Rimu!

Njegovo življenje je prelepa apologija katoliške religije, prvič radi tega, ker nam dokumentira, kako lahko napravi katoliška ideja iz človeka svet značaj, ako v njem dejansko živi; drugič radi tega, ker ostane Mahničevo življenje večna uganka vsakemu, ki v resničnost in absolutno veljavo katoliške religije ne veruje. Mahnič se je žrtvoval katoliški ideji do konca, a le radi tega, ker je veroval v njeno absolutno resničnost, resničnost, ki vsebuje življenje po smrti ter plačilo oziroma kazen v večnosti. Za to resničnost je poleg svojega znanja in časa vse žrtvoval: svoje telesne moči, ki jih je v njeni službi izčrpal popolnoma; svojo svobodo, ker je bil radi iste službe odvajan iz pregnanstva v pregnanstvo; in svoje imetje: kajti umrl je v tujem domu, kot siromak...

Biskup Anton Mahnič je umrl. Žrtvoval se je Kristusu. Z geslom je odhajal iz življenja: Nos autem gloriari oportet in cruce Domini nostri Jesu Christi. Ne lepih prijetnih jesenskih dni, ampak kupo težkega trpljenja mu je božja previdnost prihranila za zadnja leta njegove starosti. Voljno jo je pil po geslu svojem. Tako je postalo njegovo življenjsko delo še lepše. Nesebično je bilo vedno, trpljenje nam ga razžarja z lučjo nebeške svetosti. Zato bo tudi njegovo delo v narodu, Kristus namreč in njegova načela, živelo večno in rodilo nove boljše generacije. Že stopajo na dan, te generacije, z mladimi deviškimi srci in svetimi ideali! V njih hoče oče in učitelj živeti; in generacije hočejo delati in živeti — kakor je delal in živel on, ki mu kličejo in mu bodo vedno klicala:

»Otac naš«, «Svetac naš!«...

Druga seja konstituante.

Belgrad, 13. decembra. Drugo sejo ustavotvorne skupščine je danes otvoril začasni predsednik Pašič ob pol 5. popoldne. Pozval je poslance naj izvolijo verifikacijski odsek 20 članov. K besedi se je oglasil komunist dr. Marković, ki je pa ni dobil. Svojo zahtevo je večkrat ponovil, a zama. Vnsled tega so nastali v zbornici burni prizori. Pri volitvah v verifikacijski odsek je dobila Protičeva lista 152 glasov, demokratsko-samostojno-socialistična lista 138, lista Trife Kaslerovića 52. Izvoljenih je bilo od Protičeve liste 9 članov, od demokratske 8, od Kaslerovičeve 3 poslanci.

Nato je govoril dr. Marković, ki je izjavil, da stoji na stališču, da je konstituanta suverena in da nad njo v današnji državi ni nobenega višjega organa državne oblasti, zato je ne vežejo nobene omejitve, bodisi s katerekoli strani in v kakršnikoli obliki. V imenu komunističnega poslaniškega kluba stavlja ustavodajni skupščini predlog, da se reakcionarni začasni poslovnik, ki ga je izdelala vlada g. Vesniča in ki v največji meri ovira svobodno delo ustavodajne skupščine, takoj suspendira in da se iz sredine skupščine takoj izvoli odsek, v katerem bodo zastopane vse skupine od najmanjše do največje v razmerju po njihovi moči, da ta odsek izdela načrt novega poslovnika in ga predloži skupščini, da ga razmotri in sprejme.

V nadaljnjem poteku razprave se je oglasil k besedi zastopnik hrvatske in slovenske Ljudske stranke dr. Nikola Mandić, čigar govor smo priobčili že v včerajšnjem »Slovencu«.

Risto Gjokić (zemljeradnik): Predlagam, da se izvoli odsek, ki bo predložil skupščini načrt definitivnega poslovnika za ustavodajno skupščino, oziroma izpremembe začasnega poslovnika. Poslovnik naj se reši v 14 dneh. (Odobravanje.)

Dr. Pavičić (Narodni klub): Mi ne priznavamo tega poslovnika ter ne moremo dopustiti, da se po tem poslovniku vodi ustavodajna skupščina.

Milovan Lazarević (republikanec): Mi smo protivni ne samo radi ugleda te skupščine, temveč tudi radi one avtoritete, one vere, ki jo mora narod dati ustavodajni skupščini in njenim odločbam. Zato ni druge poti, kakor da izdelamo poslovnik in da z njegovo pomočjo obvarujemo ugled in dostojanstvo konstituante.

Dr. Mehmed Spaho (muslimanska organizacija pričakuje, da bo ustavodajna skupščina čimprej izvolila, še preden preide na volitev odseka za pretres ustave, odsek, ki bo izdelal poslovni red, ki bo odgovarjal poslovnim redom, kakor so se dosedaj po občnih načelih porabljali v ustavodajnih skupščinah. (Vzkliki pri muslimanih: Živijo!)

Za njim povzame besedo ministrski predsednik dr. Vesnič, ki izvaja: Proti vsem parlamentarnim načelom so otvorili diskusijo o poslovniku zastopniki skupine, katere vzor je vlada, ki je bila parlament, ki ga je našla pred seboj, in vi, zastopniki te skupine, — naj se mi dovoli ta izraz — ste imeli toliko drznosti (klici: Tako je!), da proglašate za nasilje ono, kar je smatrala vlada in kar bi vsaka vlada, ki ima resne pojme o svoji dolžnosti, smatrala, da mora storiti, in to je, da zakonitim potom pripravi vse potrebno. Jaz se, gospoda, ne čudim njihovi politiki, oni delajo po svojem programu, oni ne priznavajo države (klici: Tako je, tako je! s komunistične strani: Ni tako, ni tako! Hrušč in trušč). Izraziti moram začudenje in obžalovanje, da so se jim v tem poslu pridružili zastopniki strank, od katerih se pričakuje resno sodelovanje in da sta se med njimi javila tudi dva pravnika. Jaz sem nekdanji profesor prava (glas s komunistične strani: Na žalost!) in naj mi gospoda oprosti, ako bi jaz bil njima podpisal pravniški diplom, bi moral danes izjaviti obžalovanje, da sem to storil. (Klici: Tako je! Odobravanje in ploskanje.) Skupščinski odsek ni razpuščen. (Vzkliki: Tako je!) Skupščinski odsek, ki je bil edino merodajen, da sklepa o tem, ali je še na pravni podlagi ali ne, da dela z vlado. Ta skupščinski odsek je v popolnem pojmovanju zakona sodeloval in z vlado sprejel ta poslovnik. (Vzklik na skrajni desnici: Nima imunitete, ko je skupščina razpuščena!) V to svrho se je tudi ustanovil državni odbor (Odobravanje in ploskanje), s čigar sodelovanjem ste prišli semkaj (ploskanje v centrumu), pa mu ne odrekate zakonitosti (odobravanje), odrekate pa zakonitost skupščini, in sicer samo zato, da bi sploh mogli kaj ugovarjati. (Vzkliki: Ni tako!) In delate proti zakonu (Vzkliki: Ni tako!). Gospoda, naša država je ustvarjena z velikimi napori kralja, vlade in naroda (burno ploskanje v centrumu, živioklici), a mi, gospoda, vi na levici in mi na desnici, ste radi teh žrtev in teh naporov mogli priti semkaj (odobravanje in ploskanje) in govoriti ono, kar ste govorili danes. Tovariši, štejem si v čast, da sem odgovoren za vse pripravljalno delo in sklicanje konstituante. Kajti gospoda, da se dobro razumemo, naša država in ves naš narod pričakuje od nas vseh, da dovršimo veliko delo našega narodnega ujedinjenja. Sestali smo se. Vlada in narod sta nas pozvala, da napravimo iz dobrega zakonitega stanja še boljše stanje in ničesar drugega. (Živahno odobravanje.) Prosim Vas, da mi oprostite, da sem Vam moral podati to izjavo, mislim pa, da je po vsem tem, kar se je zgodilo, bilo to neobhodno potrebno. (Živahno odobravanje v centrumu, živioklici!)

Posl. Etbin Kristan (socialist): »Ako ustavotvorna skupščina ni suverena, potem ni ustavodajna. To je zadosten razlog, da odklanjamo poslovnik in zahtevamo, da se izdela tak poslovnik, kakršnega hoče skupščina sama in kakršnega potrebuje.« (Odobravanje pri socialistih.)

Besedo prevzame predsednik Pašič: »Seja je zaključena. Prosim verifikacijski odsek, naj se sestane jutri ob desetih, da prevzame akte od predstavništva, da se more pričeti delo. Prihodnja seja se naznani, kadar konča verifikacijski odsek svoje delo.« Seja se je zaključila ob dvajsetih.

Komunistična stavka na Češkoslovaškem.

LDU **Praga,** 13. decembra. (DunKU) »Prager Tagblatt« je prejel iz industrialnih krogov nastopno poročilo o položaju: V srednji industriji stavkajo delavci v malih in srednjevelikih obratih. Tekstilni obrati v Pragi stoje. V tvornicah za sladkor razen v modranski tvornici so ustavili delo. V Kladnem je razmeroma mirno. Kjer so vpostavili obratne sovjete, jih je vojaštvo razpustilo. V rudokopih se ne dela. Samo v Schoellerjevem rovu so delavci sklenili, da bodo zopet pričeli delati. Od 38 rovov v Ostrovi se v 16 ne dela, vendar pa tudi tam še ni prišlo do kršitve miru. V Brnu se je stavka že končala in red je povsod vzpostavljen. Poročila iz Moravske in iz Slovaške so zadovoljiva. Tam še ni prišlo do večje stavke. Industrialci stoje na stališču, da za stavke, ki je popolnoma političnega značaja, ne bodo izplačevali delavcem plač.

LDU **Praga,** 14. decembra. (DunKU) »Prager Tagblatt« piše o stavki: Izbruh stavke in razlaščenje veleposestev in tvornic v provinciji je napotilo vlado do izrednih naredb za praška predmestja in za posamezna provincialna okrožja. Garnizije in praško orožništvo imajo strogo pripravljenost in se vozijo v avtomobilih na kraj, kjer obstoji nevarnost. Aretirane voditelje so snoči z avtomobili pripeljali v Prago h kazenskemu sodišču. Včeraj zjutraj sta dospela v Prago dva nadaljnja transporta aretirancev. Pričakujejo v kratkem nadaljnji transport 125 oseb. Interurbanski telefonski promet je za privatne razgovore ukinjen. Brzojavke se še odpošiljajo.

LDU **Brno,** dne 14. decembra. (ČTU) Včerajšnji dan in nocojšnja noč sta potekla popolnoma mirno. Podpredsednik politične deželne uprave objavlja sporazumno z višjim deželnim sodiščem, da se proglaša preki sod za Veliko Brno in vse občine političnih okrajev okolice Brna, Bozkovic, Goedinga in Trebič. Vsak, kdor po objavi te naredbe zakrivi zločin hujskanja k nemirom, bo kaznovan s smrtjo. Zbiranje ljudi na cestah je prepovedano. Policijsko ravnateljstvo v Brnu je odredilo, da se morajo iz varnostnih ozirov zapirati zasebne hiše ob osemnajstih in gostilne ob devetnajstih.

LDU **Praga,** 14. dec. (ČTU) Stavka na Češkem polagoma popušča. Na Moravskem se je položaj precej zboljšal. Stavka pojenjuje.

LDU **Praga,** 13. decembra. (DunKU) Pogajanja med socialnimi demokrati in komunisti, ki so se pričela v svrho sporazuma na posredovanje strokovnih organizacij, so se, kakor vse kaže, izjalovila.

LDU **Praga,** 13. decembra. (DunKU) »Narodna Politika« javlja iz Brna: Včerajšnja konferenca komunističnih zaupnikov je sklenila splošno stavko.

LDU **Praga,** 13. decembra. (DunKU) Po današnjih vesteh, je stavka v Kladnu, Šlanu, Libercih, Znojmu, Trebičih in Goedingu popolna. V Pragi in Brnu pa samo delna.

LDU **Praga,** 13. decembra. (DunKU) »Česko Slovo« pripominja k svojemu poročilu iz Kladna, da se tamkaj dela očividno po boljševistični metodi. Vsi znaki kažejo, piše list, da vodijo ruski boljševistični agitatorji vso akcijo. Še radikalnejše kot v Kladnu, kjer se je zasedlo več poslopij, so revolucionarni odbori postopali v krajih v okolici, kjer so posestva veleposestnikov in kmetov brez drugega zasedli ter izsilili oddajo orožja. Mirne pasante so odvedli pred revolucijsko sodišče. Da ne gre za resno organizacijo, dokazuje dejstvo, da je orožništvo moglo skoraj vse revolucijske odbore zajeti in odposlati v Prago, ne da bi rabilo orožje. Razorožilo in aretiralo je tudi straže, ki so jih postavili komunisti. Kakor javlja list dalje, so v Kladnu ugasnili že dva plavža in s tem povzročili veliko škodo. Veliko število delavcev je vsled tega brez dela.

Millo se vrnil v Dalmacijo.

LDU **Split,** 13. dec. Admiral Millo je včeraj zopet povzel vodstvo svojega urada. Zatrjuje se, da bo minister Bonomi prišel v Dalmacijo, da preišče položaj. Admiral Millo je danes povabil ugledne zadrske meščane k sebi in jim izjavil, da je trdno odločen, pokoriti se vladi in da bo natanko izvršil odredbe, ki jih bo prejel iz Rima. Glede vesti o morebitnem prehodu D' Annunzia v Dalmacijo je admiral Millo izjavil, da bo na vsak način ostal na svojem mestu in da bo v primeru nasilja, uporabljal orožje.

Trgovinska pogajanja z Italijo.

LDU **Trst,** 13. dec. Listi poročajo iz Rima, da so se začele priprave za trgovinska pogajanja med Italijo in Jugoslavijo. Včeraj so se v ministrstvu za zunanje posle sestali zastopniki ministrstev za zunanje stvari, trgovine in financ in določili program pogajanj. V kratkem bo drug sestanek, na katerem bodo zastopniki drugih na teh pogajanjih interesiranih uradov obrazložili svoje stališče. Posvetovanj se udeležuje tudi italijanski poslanik v Belgradu grof Manzoni.

Nova mažarska vlada.

LDU **Budimpešta,** 14. dec. (DunKU) Kakor javljajo listi, bo nova vlada sestavljena nastopno: Predsedstvo grof Telski, zunanje posle dr. Gratz, poljedelstvo Szabo (Nagy Atad), pravosodstvo Tomosanyi, vojno general Pavel Hegedüs ali Sreter, finance Roland Hegedüs, trgovina Rubinek, prosveta Vass. Notranje ministrstvo se ponudi grofu Stefanu Bethlenu. Ministrstvo za narodnostne manjšine, za zadeve malih poljedelcev in za ljudsko blaginjo se ne bodo zasedla. Ravno tako se opuste politična mesta državnih tajnikov.

Politične novice.

+ **K demisiji deželne vlade.** Takoj po javljeni demisiji ministra dr. Korošca so zastopniki SLS v deželni vladi dali svoje mandate na razpolago. To je dokaz, za kako resen da smatra sedanji politični položaj SLS in kako resna je politika, ki jo je pričel Jugoslovanski klub v konstituanti. Da bi bili člani SLS v deželni vladi odstopili takoj po volitvah, ni bilo povoda. Stranka je izšla iz volivnega boja kot najmočnejša stranka v deželi s 37½% vseh mandatov. Če bi bila morala katera stranka po volitvah izvajati takoj posledice, bi bila to JDS, ki je s silo in težavo odnesla pri volitvah 7½% na mandatih. Kljub temu je ostala v deželni vladi in zdi se celo, da se vsled svojega večnega širokogrudnega tolmačenja političnega takta in dostojnosti niti ne zaveda, v kako mučen položaj da je prišla. JDS se zaveda le toliko, da s svojim ljubljanskim mandatom in dvema milostnima mandatoma na deželi ne more prevzeti vodstva deželne vlade. Zato ventilirajo demokratski krogi vprašanje deželne vlade v smislu, da bi bila najboljša nevtralna uradniška vlada. Pri tem razglabljanju imenuje »Slov. Narod« načelnika v ministrstvu notranjih del Vilko Baltiča kot najresnejšega kandidata za to mesto. To se pravi, da bi pod pretvezo »nevtralne« uradniške vlade zasedla deželno vlado dejansko JDS. Sicer je treba priznati, da je sestava deželne vlade v sedanjem položaju težavna stvar, ker imajo samostojni, JDS in NSS skupaj vedno še manj mandatov kakor SLS sama in bodo morali iskati pomoči pri socialistih. Komunisti ne gredo v vlado, pa tudi od strani NSS še ni bilo nobenega tozadevnega glasu. Samostojna kmetijska stranka je že izjavila, da zahteva zase primerno zastopstvo, demokratje pa brez vlade itak živeti ne morejo ter se je drže kakor klop.

+ **Zlorabljanje krone.** Z obvezno prisego kralju je jugoslovanska demokratska stranka zopet pokazala, da če kdo ruši državo, jo ruši ona. Krona bi morala po možnosti ostati izven ustavnih bojev, demokrati pa jo vlačijo v čisto nepotrebno borbo, ki bo tem ljutejša, čimbolj demokrati vztrajajo na svoji protizakoniti zahtevi, ker jo javnost smatra naperjeno proti suverenosti konstituante. Kajti ako

LISTEK.

Pri metropolitu Szeptickem.

Dunaj, 9. decembra.

Grško-katoliški metropolit Szeptycki biva že par tednov na Dunaju v samostanu očetov frančiškanov ter se odpelje te dni v Rim. V samostanu je razen domačih enajst klerikov Hercegovcev s svojim magistrom o. Krešimirom Pandžićem iz Mostarja. Po priporočilu slednjega se je metropolit takoj izjavil, da sprejme mene in prijavljenega hrvatskega tovariša.

V nedeljo, dne 28. novembra sva se zglasila s tovarišem K. E. iz Zagreba v stanovanju g. metropolita; sprejel je naju zelo prijazno, objel in poljubil. Razgovarjali smo se precej dolgo. Metropolit se je zanimal za razmere med jugoslovanskimi akademiki na Dunaju, za slovensko univerzo v Ljubljani in za razmere v naši jugoslovanski domovini sploh. Potožila sva mu izgubo Primorja in Koroške, pa tudi midva sva mu zastavila več vprašanj, ki so naju zanimala in prevzvišeni je z veseljem ugodil prošnji, da bi dovolil objavo razgovora v našem časopisju.

Metropolit je govoril z nama rusinsko, moj tovariš hrvatsko, mene pa, ki sem izprva govoril hrvatsko, je naprosil, naj govorim raje slovensko.

Na prvo vprašanje, kakšno je versko stanje ukrajinskega naroda, je metropolit dejal:

»Pravoslavni del, ki šteje okrog 30 milijonov in biva večinoma v bivši Rusiji, ima mnogo slabejše versko življenje nego grško-katoliški, ki šteje 300.000 duš in biva v Karpatih severne Grške in v Galiciji. Ruska pravoslavna cerkev nima oziroma ni imela onega vpliva, ki bi ga morala cerkev imeti; bila je rusificirana in je rusificirala. Vsi škofje v bivši Rusiji so Rusi (meni seve Velikoruse) večina duhovnikov je rusificirana. Grško-katoliški del je pa zelo pobožen; tako n. pr. v vaseh ni skoro nobenega, ki bi ne hodil redno k spovedi. Materielno stanje duhovništva je v razvoju. Ne ve se še, koliko bo samostojnih, koliko jih bo pripadalo Poljski in koliko Rusiji. Na ozemlju bivše Avstrije obstojajo še kongrue kot poprej. V Poljski bodo cerkvena posestva razlastili oziroma konfiscirali in potem povečali kongruo. Tak sklep je bil storjen v deželnem zboru. V Rusiji je pa večina duhovnikov samostojna.

Odnošaji med Poljaki in pa Ukrajinci »niso dobri«. Poljaki so deželo okupirali. Reformističnega pokreta med ukrajinskim duhovništvom ni.

Je li kaka reakcija proti boljševizmu? Ukrajinski kmet je konservativen. Vsi kmetje tja do Kijeva so zavzeti za zasebno lastnino in ne bodo komunizma nikoli sprejeli. Komunist oziroma boljševik je njihov največji sovražnik, kajti jemlje jim zasebno lastnino, ta pa je našim kmetom potrebna. Predno je dospel boljševizem v deželo, je ljudstvo pričakovalo kaj dobrega od njega; ko ga je pa spoznalo, je nastopil ves narod proti njemu. Ukrajinsko ljudstvo je absolutno proti boljševizmu. — Ruski kmet, ta pa je komunist; kajti on zasebne lastnine sploh nikoli ni imel. On je komunizma že navajen. V vasi so bila vsa posestva skupna in delili so jih le za par let. Po preteku teh let so jih zopet razdelili, pa na drug način.

Kaj se v Rusiji dogaja, o tem ve le malo. Objektivno poročajočih časopisov ni, navezani so le na privatna poročila. Iz teh se pa ne more dobiti pravega vpogleda v celo stvar. Zdi se, da so boljševiki cerkev zelo preganjali in da je cerkev proti njim. A cerkev sama je slaba in vsled tega je tudi reakcija zelo slaba. Duhovništvo je stalo pod oblastvom države, bilo je pravzaprav uradništvo države. Iz tega vzroka je ljudstvo vedno malo zaničevalo in sovražilo popa. Pop je bil vedno reakcijonaren, cerkev je bila institucija države. Odnošaji med Ukrajinci in boljševiki so skrajno sovražni.

Bi li moglo priti do unije med pravoslavnim in grško-katoliškim delom naroda? Pravoslavni Ukrajinci bodo skoro gotovo imeli tendenco do take unije. Navezani so na orientacijo proti zapadu in približevali se bodo vsled tega zapadni cerkvi. Seve traja to lahko zelo dolgo, a približevali se nam bodo vedno bolj in bolj, o tem smo prepričani. Metropolit pravi nadalje, da se bo ukrajinski del ločil od velikoruskega. V Ukrajini vlada močna tendenca, ustanoviti si autokefalijo. Hočejo metropolita, ki bi bil od Moskve neodvisen.

Kakšno je razmerje med ukrajinsko inteligenco in prostim narodom? V Galiciji je prav dobro. Nad polovico vse inteligence prihaja iz naroda in je z njim v tesnih stikih. In katoliška organizacija? Imajo organizacije na katoliški podlagi; a nasprotstvo med njimi in med socialističnmi organizacijami ni ravno veliko, ker obstojajo namreč tudi skupne narodne organizacije.

Kako je ljudstvo organizirano? Župnije so prav dobro organizirane in imajo skoro povsod rajfajznovke, razna društva, bratovščine. Prosvetna društva so v vsaki vasi, sploh je organizacija prav dobra.

V Ukrajini (bivši Rusiji) je prav malo grško-katoliških duhovnikov. Latinski (poljski) so se večinoma umaknili; pravoslavni so ostali, prestati pa morajo marsikako preganjanje. Sicer pa, ako je ljudstvo za duhovnika, se slednjemu od strani boljševikov ni treba mnogo bati. Boljševiki se drže (v Ukrajini namreč) le v mestih in ob železniških progah; v vasi pa ne prihajajo, ker se boje kmetov. Ti so namreč oboroženi z orožjem bivše carske armade. V vsaki vasi se nahajajo topovi, strelne puške in drugo orožje. 10—20

je ta prisega absolutni pogoj, da kdo vrši svoj mandat v konstituanti, se je morala prisega uzakoniti v volivnem zakonu za konstituanto. Ker pa imajo monarhisti itak večino v konstituanti, tak pogoj sploh ni potreben, temmanj ga je bilo treba postaviti nezakonitim potom. Demokrati s tem dosežejo le, da se bo pozicija krone smatrala za tako slabo, da jo je treba učvrstiti s prisilno prisego, še preden se bo razpravljalo o obliki države; kakšen vtis mora to napraviti na zunaj, si je lahko predstaviti. To je naravnost agitacija za protimonarhistične struje. Razun kroni škoduje postopanje demokratov konstituanti, ker bo ves svet zdaj vedel, da ni slobodna. Nasilje je pač najvišja državna modrost »demokratske« stranke.

+ **Demokrati in samostojni v objemu.** Poročali smo že, da se je vršilo med načelnikom Demokratskega kluba Davidovičem in zastopnikom zemljoradničke stranke Avramovičem posvetovanje in je slednji ugotovil, da je njegova stranka demokratski najbližja. Demokratski listi sedaj poročajo, da se je doseglo soglasje in je Demokratski klub ta uspeh z zadovoljstvom vzel na znanje. Nismo že pred volitvami točno napovedali, da se bodo po volitvah demokratji in samostojni sešli zopet v familiarnem objemu? Pred volitvami je treba pač volivce malo za nos voditi! Pri liberalnih strankah ta politična morala ni nič novega.

+ **Naivnost.** »Jutro« se zelo zgraža, ker so komunisti v konstituanti stali na istem stališču glede nezakonitosti poslovnika kakor Jugoslovanski klub. Demokrati so zelo čudni ljudje. Morebiti predlože vladi, da se imajo zoper komuniste in klerikalce uvesti batine, ker se upajo biti včasih istega mnenja glede kozlov, ki jih prevračajo gospodje demokratje. Saj v batinah je pravzaprav tista »državotvorna« sila, ki diči našo jugoslovansko demokratsko stranko.

+ **Ukazni poslovnik.** »Hrvat«, glasilo Hrvatske zajednice, se bridko norčuje, da je poslovnik za konstituanto odrejen z ukazom. To demokratsko ukazno manijo primerja z avstrijskimi vladami, ki so po glasovitem § 18 izdajale »kaiserliche Verordnunge«, samo s to razliko, da so »Verordnunge« morali podpisati vsi ministri, sicer ni izšla.

+ **Poverjenik za socialno skrbstvo** Adolf Ribnikar je včeraj prevzel poverjeniške posle.

+ **Ratifikacija rapallske pogodbe.** — LDU **Rim,** 13. dec. (Stefani.) Senatna komisija je odobrila poročilo, ki predlaga ratifikacijo rapallske pogodbe. Danes ali jutri se poročilo predloži senatu.

+ **Francija in vpostavitev grškega kralja.** Grški narod se je izrekel za kralja Konstantina. Zanj je glasovalo 999.954 oseb, proti njemu pa 110.383, 1190 glasovnic je bilo neveljavnih, 1062 pa praznih. Posledica tega je, da je francoski poslanik 10. t. m. vročil ministrskemu predsedniku Rhallisu noto francoske vlade, ki napoveduje, da bo Francija v slučaju vpostavitve kralja Konstantina odrekla Grški vsako nadaljno financielno sodelovanje.

Primorske novice.

Novi bombni atentat v Gorici.

Fašisti so si očividno postavili za nalogo zavladati potom terorja nad vsem javnim življenjem. V teku enega meseca imamo že tretji atentat z bombami, izvršen od strani te ultrapatriotične organizacije. V nedeljo, 12. t. m., se je tržaški republičanski športni klub »Edera« podal v Gorico, da proslavi nekega padlega republičana v Podgori. Tam se je držal govor, na kar so republičani, spremljani od godbe, se podali v Gorico, kjer se je v društvenih prostorih njihovih goriških tovarišev vršil sprejem. Okoli 1. ure popoldne so prišli pred dom fašisti, ki so od republičanov zahtevali, da snamejo republičansko zastavo, ki je visela raz balkon. Republičani se niso udali in so potem šli na športno igrišče; proti večeru pa na postajo, da se odpeljejo v Trst. Tu jim je godba zaigrala še republikansko himno. Kar naenkrat se začuje detonacija, vpitje, stoki, panika. Fašisti so bili vrgli med množico dve bombi, od katerih se ena k sreči ni razpočila. Ranjenih je bilo nič manj kot trideset oseb, nekaj, med njimi en karabinijer, težko. Goriško prebivalstvo, ki je, kakor znano, zelo spodobno in mirno, splošno z ogorčenjem obsoja dejanja laških nacionalistov, ki zastrupljajo celo javno življenje.

Vprašanje odškodnine za škodo, povzročeno po vojni v Italiji in naši begunci.

Italijanska vlada je 17. maja 1920 objavila dekret, da ima prebivalstvo tako v Italiji kakor v osvobojenih in novih provincah naznaniti škodo, povzročeno vsled vojne njegovemu imetju, do 31. decembra 1920., leta, na kar bo vlada pristopila k izplačevanju. Med tem pa eksistira enak dekret italijanske vlade od 27. marca 1919. leta, v katerem se pravi, da ima termin za te prijave steči šele eno leto po sklenjenem miru, to bi torej bilo do 16. julija 1921. Dvom, ki je vsled tega nastal, je zelo razburil primorsko prebivalstvo in sicer večjidel zaradi tega, ker se mnogo Primorcev kot bežencev nahaja izven italijanskega teritorija in niti ne ve, da obstoja zakon, ki mu zasigura odškodnino za škodo, povzročeno vsled vojne, ako jo le do določenega termina prijavi. Prijava pa ni tako enostavna. Od početka je bilo določeno, da vodi poizvedbe o provzročeni škodi sodnik na mestu, pozneje so sodnika od tega osvobodili in vodijo poizvedbe izvedenci, imenovani od sodnije. Poleg tega morajo prizadeti seveda predložiti vse dokumente in priče ter vobče dokazila, ki so potrebna, da se kolikost in kakovost škode določi. Goriška delegacija, ki se nahaja zdaj v Rimu, je storila vse korake, da se to vprašanje razjasni in je zdaj civilni komisariat Venecije Julije razglasil, da je rok za priglasitev škode eno leto po preteku mirovne pogodbe. To je važno za bežence iz Primorja, da vedo, koliko časa jim ostane, da prijavijo škodo, ki jo je vojna povzročila njihovemu imetju, ako se vrnejo in store na mestu vse v to potrebne korake.

Stavka državnih nameščencev.

LDU **Trst,** 13. dec. Včeraj dopoldne so imeli državni nameščenci zborovanje, na katerem so govorniki pojasnjevali položaj, v katerem se nahajajo državni nameščenci. Zveza državnih nameščencev je zahtevala izenačenje prejemkov državnih nameščencev v Julijski Benečiji z onimi državnih nameščencev v Italiji z veljavnostjo od 1. januarja l. l. ter posebno doklado za one državne nameščence iz Italije, ki službujejo v Julijski Benečiji, in sicer po mesečnih 300 lir za oženjene in po 200 lir za samce z veljavnostjo od 1. julija l. l. Generalni civilni komisar Mosconi jim je ponudil na račun bodočega izenačenja po 500 lir. Na koncu so zborovalci sklenili stavko, ki naj se začne v nedeljo ob 24. Izvzeti so le nameščenci pri pomorskih svetilnikih, javnih skladiščih, jetniški pazniki, dasi so se izrazili za stavko, ter brzojavni nameščenci, ki pa vršijo službo le v toliko, kolikor služi stavki. Danes dopoldne se je stavka popolnoma izvedla. Vsi uradi so zaprti. — Stavki drž. nameščencev v Trstu so se priključili tudi tovariši iz drugih krajev Julijske Benečije. — Stavka državnih profesorjev in učiteljev mestnih šol traja dalje.

LDU **Trst,** 14. dec. Generalni civilni komisar Mosconi je zastopnikom stavkajočih državnih nameščencev naznanil, da je vlada znesek 500 lir, ki ga je dovolila kot predujem na razliko iz izenačenja državnih nameščencev v Julijski Benečiji z onimi v Italiji, zvišala na 1000 lir z veljavnostjo od 1. julija 1920. Hkrati pa je generalni civilni komisarijat odredil, da se morajo do srede, 15. t. m. zjutraj vsi stavkajoči državni nameščenci vrniti na svoje mesto in da morajo v redu izvrševati svojo službo, ker se bo drugače proti njim uvedla disciplinarna preiskava in bodo strogo kaznovani. Nedefinitivnemu osobju se bo za dobo stavke odtegnila plača. — Snoči so se stavkajočim pridružili tudi uradniki javnih skladišč in sklenili, da bodo začeli stavkati v torek, 14. t. m. zjutraj.

Položnice smo priložili v današnji številki vsem poštnim naročnikom v Sloveiji. Naročniki na Hrvatskem ter oni v Bosni in Hercegovini kakor tudi naročniki v Nemški Avstriji in v Češkoslovaški prejmo položnice pozneje. Naročnina na »Slovenca« stane v Jugoslaviji do preklica mesečno 25 kron, četrtletno 75 kron, polletno 150 kron. Cenj. naročniki naj se izvolijo priloženih položnic čimpreje poslužiti, da ne bo neljubih zakasnitev.

Dnevne novice.

— **Slovenska Matica in dr. Krek.** (V pojasnilo prof. dr. Ilešiču.) Med vojsko sem obiskal dr. Kreka, ki je tedaj brezplačno vodil Gospodarsko zvezo. Med drugim sem ga vprašal: »Kako boste rešili premoženje Slovenske Matice, da ga ne pogoltne fiskus?« On mi je zatrdil, da se za to ni bati in da bo Matica delovala naprej, — če ne drugače, pa se ji spremeni ime. Dodal je: »Ali nisi slišal, da nam je Stürgk ponudil premoženje Matice za Leonovo družbo? In veš kaj je odgovoril naš zastopnik: »Ekscelenca, Matično premoženje je last celokupnega slovenskega naroda in bi bila tatvina, če bi si ga drznilo prilastiti kako strankarsko društvo. Zato ponudbo odločno odklanjamo.« Nato je dvignil prst in mi rekel: »Fantič, ali smo pošteni, ali nismo? Če bi bile uloge drugače razdeljene, bi bil utgnil dobiti Stürgk drugačen odgovor.« — Fr. S. Finžgar.

— **Občni zbor »Nove založbe«** se vrši v torek, dne 21. dec. v srebrni dvorani hotela Union ob 6. uri zvečer. Spored: 1. Poročilo predsednika. 2. Poročilo tajnika. 3. Poročilo blagajnika. 4. Poročilo revizorjev. 5. Volitev novega odbora. 6. Slučajnosti. Članom se je poslalo osebno vabilo; če bi ga kdo pomotoma ne prejel, bodi povabljen s tem obvestilom. (k.)

— **Sodnija brez sodnikov!** Vprašali se boste radovedno, je-li to mogoče in kje je vendar ta sodnija?... Nič dalje kot v Celju — okrajna sodnija! Manj premožnejši kmetje, ki nam ne preostaja denarja, da bi najeli odvetnika, prihajamo že tretjo soboto — uradni dan — k sodišču, da bi govorili v nujnih, bodisi zapuščinskih, bodisi v sirotinskih zadevah, s sodnikom, toda zaman; »ni ga, je pri razpravljalni okrožni sodniji«, reče se nam, »pridite drugo soboto« in revni kmetič mora romati potrtega srca, ne da bi bil kaj opravil, zopet domov. Višek tega nereda je bil pa zadnjo soboto; od petih sodnikov ni bilo sploh nobenega pri okrajnem sodišču, kajti pupilarni sodnik, ki bi moral biti na uradni dan na razpolago stranki, je odšel nekam na substitucijo, ostali štirje so pa morali — baje vkljub opravičenemu protestu — pomagati pri razpravah okrožni sodniji. — Vprašamo zaukazujočega predsednika okrožne sodnije, kako more opravičiti takšne odredbe? Naj nikar ne ne pozabi, da se mora pri razpolaganju s sodniki v prvi vrsti ozirati na stranke, ki končno tudi nimajo časa, da napravljajo brezpotrebno dolga pota in čakajo ure in ure brezuspešno na sodnike, v drugi vrsti pa tudi na sodnike same, ki so itak z delom pri svoji sodniji preobloženi in tedaj ne morejo še drugod pomagati. To mora za bodočnost odnehati! G. višjega deželnosodnega predsednika v Ljubljani pa prosimo, naj pošlje tukajšnjemu okrajnemu sodišču, pri katerem ima kmečko ljudstvo največ opraviti, potrebno število sodnikov — govori se, da jih je v Ljubljani dovolj; kam so šli koroški? — in naj ne odvzemo za substitucije ravno sodnike tega okrajnega sodišča, ker to povzroča posebno v zapuščinskem in pupilarnem oddelku, kamor pride na enkrat drugi neinformirani sodnik, velik nered. Nadejamo se, da te stvarne in opravičene vrstice ne bodo ostale — glas upijočega v puščavi!

— **Vič.** V četrtek dne 16. t. m. zvečer ob pol 8. uri bo predavanje v Društvenem domu. Govori g. Terseglav. Člani vseh društvenih odsekov vabljeni!

— **Vojaška vest.** Kapetan I. reda kraljeve garde gospod Franc Mulaček, je imenovan za majorja kraljeve garde v Belgradu.

— **Važno za rezervne oficirje.** Vsi rezervni oficirji, ki se nahajajo v civilu, se vabijo, da se udeleže slovesne službe božje v uniformi v stolni cerkvi Sv. Nikolaja na dan 17. t. m. ob 10. uri, ki se vrši v proslavo rojstnega dne Nj. Visočanstva prestolonaslednika Aleksandra. Istotako se gg. rezervni oficirji vljudno vabijo, da se udeleže svečane zabave s plesom, ki se vrši isti dan ob 20. uri 30 min. v veliki dvorani hotela »Union«. Odelo službeno, dovoljeno je: pantaloni in bele rokavice. Kdor nima službenega odela, more priti v civilnem svečanem oddelku z legitimacijo.

— **Selška čebelarska podružnica** ima redni občni zbor z običajnim dnevnim redom v nedeljo, 19. t. m. takoj po deseti maši v Društvenem domu v Selcih.

— **Na Gomili pri Mirni** je 6 decembra vlak povozil Marijo Poznik z Brezovšce. Ker je močno snežilo in je šestdesetletna starka, naglušna, jo je zatel vlak ravno, ko je hotela prekoračiti cesto, kjer jo križa železniška proga. Vlak je ženo porival pred seboj kakih 100 metrov daleč in jo slednjič vrgel s tira, ne da bi se ustavil. Ko je vlak odvozil naprej, se je žena še sama vzdignila in odšla v najbližnjo hišo. Dobila je znatne poškodbe na glavi, na levi roki, bolečine pa čuti tudi v spodnjem životu. Ponesrečenko so takoj odpeljali v bolnišnico v Novo mesto. — Ali bi ne mogla železniška uprava poskrbeti za varnostne zatvornice ob tem prelazu čez železniški tir, kjer je vedno mnogo prometa!? Na škodo bi ne bilo tudi drugod ob progi.

— **3000 kron nagrade** razpisuje tvrdka Anton Kašman v Škofji Loki in prosi trgovce, gostilničarje in trafikante v škofjeloški okolici, selški in poljanski dolini, kakor tudi v Medvodah, Št. Vidu, Šiški in Ljubljani, naj naznanijo na naslov tvrdke dotičnika, kateri je ponujal in prodajal v teku 2 mesecev katero množino vžigalic znamka J. W. T. s katerikolim zvijačnim izgovorom, kako jih je po naključbi dobil in so mu ostale ali pa, da jih ne more rabiti tako množino. Vžigalice so bile namreč gori navedeni tvrdki iz skladišča pred 2 mesecema 1 zaboj in pred par tedni zopet drugi zaboj. Ker je tvrdka tatu že deloma na sledu, zato se vljudno prosi vsakdo, naj javi dotičnika. Nagrade se potem istočasno takoj izplača.

— **»Dolenjske železnice.«** Dne 10. decebra 1920 se je vršilo v prostorih Kranjske hranilnice v Ljubljani XXVII. redno amortizacijsko žrebanje 4% prioritetnih obligacij delniške družbe Dolenjskih železnic iz leta 1892. Izžrebane so bile sledeče serije: Štev. 68, 80, 234, 466, 521, 700, 878, 1211, 1360. Čas vrnitve gotovine se bode razglasil pozneje.

— **Z Ježice.** Nek Samostojni prav nerodno popravlja v 50. št. »Kmetijskega lista« »Slovenčevo« poročilo od 24. novembra 1920 o shodu Samostojne kmečke stranke, ki se je vršil 21. novembra t. l. pri tovarišu Martinu Rotarju. S sledečim naj bo tanetočnost ali nerodnost končno v v splošno zadovoljsto popravljena. Rotarjeva gostilniška soba je bila na dan shoda morda res nabito polna. Vanjo gre najmanj 200, v vežo in pod hišni podstrešek pa tudi najmanj 200 zborujočih Samostojnežev. Pa, glej ga spaka! Na dan volitve je pa prišlo v njihovo škrinjivo iz vseh tre volečih občin samo 126 »frnikul«. Na številke se samostojni dopisnik na Ježici kaj malo razume. V to naj priča dejstvo, da se je ona preklicana posavska sedmorica SLS v teku še ne devet mesecev tako razpasla in razmnožila, da je na dan volitve naštel teh nepridipravov celih 286 brez onih, ki so ostali doma. Pa naj kdo trdi, da je taka uštetev mogoča pri kom drugem kakor pri samostojnem dopisniku! Kako, kje in zakaj je nastal na dan shoda med Samostojnimi pretep, vprašajte svojega samostojnega študenta in čevljarjeve gospodične, ki so bile zraven. Priporočamo pa dopisniku, da vsaj še enkrat prečita in prouči »Slovenčev« dopis od 24. novembra 1920 in naj o laži piše, ko sebi ne bo mogel očitati.

— **Cel vlak orožja v Beljaku ustavljen.** Na drž. kolodvoru v Beljaku so pretekli četrtek ustavili transport devetnajstih vagonov, v katerih je bilo 50 popolnoma opremljenih topov, med njimi 6 baterij 15-centimeterskih havbic, 10- in 8-centimeterskih poljskih topv. Havbice in topovi so opremljeni z merili. Transport je bil s potvorjenimi transportnimi registri odpravljen z dunajskega južnega kolodvora v Amstetten-Salzburg ter je bil namenjen v Spilimbergo v gornji Italiji. Vrednost topov se ceni na 45 milijonov avstr. kron. Ravno, ko se je imel vlak odpeljati z beljaškega kolodvora, je prišel s Celovca telefonični ukaz, naj se transport ustavi. Transport je bil zaplenjen in beljaška državna bramba je spravila topove v tamkajšnjo vojašnico. Spremljevalci ustavljenega vlaka so nosili italijanske uniforme. Ko so bili topovi zaplenjeni, so spremljevalci brez sledu izginili iz uboge Avstrije.

— **Pretepi.** Dne 6. decembra zvečer sta v Velesovem napadla Andrej Ahčin in Andrej Maček s Praprotne Police 19 letnega posestnikovega sina Janeza Petriča ter ga ranila z železom na glavi in rokah. — Maks Vavhnik je v gostilni pri Brusu pri Sv. Miklavžu v mariborski okolici sunil z nožem v levo oko 22 letnega postal-

---

vasi se organizira in se skupno brani v slučaju napada.

Kako je boljševikom mogoče se vzdržati na krmilu? Drži jih se njihov izborno urejeni sistem, namreč sistem terorja. Boljševiki so zelo dobro organizirani; imajo ves kapital in vsa bogastva v svojih rokah, namreč ves denar, kar so ga zasegli v bankah, vsa zasebna premoženja in dragocenosti. Razen boljševikov ne razpolaga nihče z denarjem oziroma s kakim kapitalom. Boljševiki so tudi udušili vse časopisje, razen boljševističnih in drugih novin. — Izborno urejen je tudi sistem špijonaže. Vsi bivši carski špijoni so sedaj v njih službi. — Boljševiki imajo razen tega tudi armado v svojih rokah. Obitelji bivših carskih častnikov so internirane, in v slučaju, da oče ne ostane zvest boljševizmu, zapadejo njegovi otroci smrti. To je tiranstvo, ki onemogoča častnikom vsako reakcijo oziroma akcijo. Ne zdi se mu prav nič možno, da bi mogel kdo nastopiti proti boljševizmu; nima ne kapitala, ne časopisja in Armada je edina, ki je dobro hranjena, ostali trpe pomanjkanje. Vojak služi za hrano, častnik pa je v strašnem ujetništvu. Ako pride v teh razmerah na Ruskem do prevrata, nastane popolna anarhija in šele iz te anarhije bi se razvilo carstvo ali kaj drugega. Dežela ne daje mestom ničesar, ker tudi mesto ničesar ne oddaja. Ni nikake produkcije, nič industrije. Denar je povsem brez vrednosti, kmetje ga sploh nimajo. Par čevljev stane 70—130.000 boljševiških rubljev. V bankah pa ima boljševiški rubelj isti kurz kot carski. Ker je denar brez vrednosti, velja stari sistem izmenjave. Meščani oddajo za živila vse: kar le morejo: pohištvo, knjige, obleko itd. Ko pa zmanjka teh dobrin, se morejo preseliti na deželo ali pa umreti gladu. Kdor je sposoben oziroma zmožen pridobiti na deželi kako službo, oziroma najti opravka kot učitelj, cerkveni pevec ali kaj sličnega, lahko izhaja. Neki profesor teološke akademije v Kijevu je n. pr. sedaj cerkveni pevec v neki vasi in se tako preživlja. Tako se inteligenca preseljuje na deželo, in jo v tem oziru dviga. Mesta pa so v rokah boljševikov, stradajo in propadajo. Tako se dviga dežela, kar izpričuje dejstvo, da je n. pr. sedaj v guberniji Putava čez 40 gimnazij po raznih vaseh. Poučujejo v njih profesorji prejšnjih mestnih gimnazij, pa tudi vseučiliščni profesorji.

Po tem razgovoru sva se metropolitu zahvalila. Metropolit se je zahvalil za pozornost, na kar sva se poslovila od ljubeznivega gospoda.

M. M.

nega delavca Franca Lešnika. Lešnik se zdravi v ljubljanski bolnici.

— **Nenavadna nesreča.** Dne 9. decembra so se igrali otroci g. Heybala v Kamniku coprnije; 7 letna Erna Heybalova je dala srebrno krono v usta, hoteč jo zacoprati, da izgine, pa ji je krona zašla v požiralnik. Prepeljali so jo v ljubljansko deželno bolnico.

— **Ubijalka.** Celjska porota je obsodila 27 letno Terezijo Kitak, ženo Jožefa Kitaka iz Čermožiš pri Žetalah, na 4 leta težke ječe, ker je 19. oktobra t. l. tako dolgo s polenom tolkla svojega nekoliko vinjenega moža, ki jo je bil ozmerjal, v temni veži po glavi, da je umrl. Zakonska se nista razumela, sicer se pa med njima ni zgodilo ničesar posebnega, razun da je mož bil strog gospodar, žena pa se mu ni hotela pokoravati.

— **Dobrota je sirota.** Dne 2. t. m. je prišel Andrej Čerin iz Sp. Novakov v Davče št. 53, kjer je naprosil Nežo Gataj, katera je bila sama doma, naj mu gre k sosedu kupit kruha, ker je lačen. Dobra ženica je res šla k sosedu po kruha, ko pa se je vrnila, je videla, da je Čerin ukradel obleko v vrednosti 5097 kron in ušel čez mejo ž njo.

— **Naznanilo!** V par dneh izide kot knjiga »Rodoljub iz Amerike«, veseloigra s petjem v treh dejanjih, ki se je igrala z velikanskim uspehom v celjskem mestnem gledališču. Ker je igra pripravna tudi za odre po deželi, jo toplo priporočamo. Naročuje se pri založniku R. Dobovišek, odv. kand. v Celju, pisarna dr. Karlovšek. Cena 16 K za izvod brez poštnine. Knjigarnarji dobijo popust.

— **Listnica uredništva.** G. Alré naj blagovoli priti danes zvečer v naše uredništvo.

Ljubljanske novice.

lj **Sestanek duhovščine ljubljanskega mesta** bo danes popoldne ob 5. uri v posvetovalnici Jugoslovanske tiskarne. Na dnevnem redu so važne zadeve.

lj **Slovenska dijaška zveza** (S. O. Ljubljana) priredi v nedeljo dne 19. decembra ob 8. uri zvečer na Ljudskem odru — v proslavo sedemdesetletnice pisatelja Detelje — njegovo veseloigro »Učenjaka«. Opozarjamo na ta nastop naše mladinske organizacije vse, ki se zanjo zanimajo.

lj **K sobotni božičnici** (18. t. m. ob 7. uri zvečer v veliki dvorani Ljudskega doma) vabi Slovenska dijaška zveza (S. O. Ljubljana) vse, ki čutijo s katoliškim dijaštvom.

lj **Javno predavanje,** ki ga priredi Gospodarsko in izobraževalno društvo za Krakovo in Trnovo, se vrši jutri, v četrtek, ob 7. uri zvečer v trnovskem župnišču.

lj **Odborova seja Nove založbe** se vrši v četrtek, dne 16. t. m. ob 6. uri v navadnih prostorih. Spored: Občni zbor. Prosim vse tovariše odbornike, da se sej zanesljivo vdeležijo. — Predsednik. (K.)

lj **Poročil** se je v cerkvi sv. Petra g. Ciril Prestov, prometni uradnik drž. železnic, z gdč. Jelo Primc-ovo, uradnico Vzajemne zavarovalnice. Obilo sreče!

lj **Urad zoper navijalce cen je zaplenil** več trgovcem manufakturo in uvedel postopanje radi navijanja cen, ker so nekateri še vedno mnenja, da morajo zaslužiti vsaj 50—60 odstotkov dobička. Tudi izgovor, da se je kupilo blago, ko je bil kurs lire 10 ali 12 kron, ne drži navadno, ker že mesece je kurs lire med 4.50 in 5.50 K in notarično ni več v Ljubljani blaga iz 1919. leta! Sicer pa je to zadeva špekulacije in konkurence! Danes je lira 5 K 50 vin. povprečno, sedaj nakupljeno blago mora pritisniti ceno »pofla«, ne pa narobe.

lj **Prepir med bratoma.** Dne 10. decembra zjutraj sta se prepirala v Rožni dolini brata Ivan in Franc Peternel. V prepiru je sunil Ivan 18 letnega brata Franca z nožem in ga težko ranil.

lj **Kavarniška sraka.** Detektiva Klinec in Požar sta zasačila v neki ljubljanski kavarni Gradčanko Heleno M..., ko si je prilastila neko pozabljeno ročno torbico. Ko so preiskali stanovanje gospe Helene so našli 18 kavinih žlic, katere je, kakor je priznala, ukradla v raznih kavarnah. Sploh so se lani in letos v kavarnah zelo kradle žlice. V kavarni Prešeren je bilo pokradeih čez 300, v Zvezdi čez 100 in v Centralu čez 60 srebrnih žlic.

Najnovejša poročila.

ŽALNA SEJA JUGOSLOVANSKEGA KLUBA.

Belgrad, 14. decembra. (Izvirno) Jutri se vrši žalna seja Jugoslovanskega kluba za † dr. Antonom Mahničem. Žalni govor bo imel načelnik dr. Korošec. Klub bo poslal številno zastopstvo k pogrebu.

PROTEST JUGOSLOVANSKEGA KLUBA RADI CERKVENO-POLITIČNIH RAZMER V VOJVODINI.

Belgrad, 14. decembra. (Izvirno) Danes dopoldne so se predstavljali poslanci Jugoslovanskega kluba o političnem položaju v Vojvodini. Svoje izjave so podali poslanci dr. Tunić, Blaško Rajić in dr. Sudarević. Odšle so tri deputacije v ministrstvo za prosveto, za vero in k ministrskemu predsedniku. Protestirali so proti samovolji ministrstva prosvete, ki je uvedlo cirilico v ljudskih in srednjih šolah kot edino pismo; nadalje, ker se zapostavljajo bunjevaški učitelji in radi pouka veronauka na srednjih šolah. Pri ministru Pribičeviću so bili dr. Tunić, dr. Mandić in Rajić. Pribičević je izjavil, da on ni izdal nobene tozadevne naredbe; ako se je kaj takega zgodilo, so to napravili podrejeni organi. Jugoslovanski klub bo celo stvar spravil pred konštituanto.

KAKO GOVORI DRŽAVNIK DR. VESNIĆ.

Belgrad, 14. decembra. (Izvirno) Danes popoldne ob 6. uri je bila protestna delegacija Jugoslovanskega kluba, sestoječa iz dr. Korošca, Sudarevića in Evetovića pri ministrskem predsedniku dr. Vesniću ter mu prikazala protizakonito postopanje ministra Pribičevića v cerkvenopolitičnih zadevah in o gospodarskem stanju v Vojvodini. Dr. Vesnić je odgovoril, da ne more ničesar podvzeti, ker je ministrstvo v demisiji in da bo o zadevi govoril z ministrom Pribičevićem. S tem je pokazal, da je pod vplivom ministra Pribičevića in da veruje denuncijacijam demokratov v Vojvodini. Dr. Vesnić se je spozabil celo tako daleč, da je med ostalim dejal: »Ako Bunjevci niso zadovoljni, tedaj morajo iti pod Madžarsko.«

DEMISIJA DR. KOROŠCA SPREJETA.

Belgrad, 14. decembra. (Izvirno) Demisija ministra dr. Korošca je sprejeta. Ministrstvo saobraćaja prevzame minister za javna dela Joca Jovanović.

VLADA ODSTOPILA.

LDU **Belgrad,** 14. decembra. (ZNU) Na današnji seji ministrskega sveta je bilo sklenjeno, da se stavi vlada dr. Vesnića na razpolago kroni tekom današnjega dneva. Ker je končala vsa predhodna dela, radi katerih je pred tremi meseci prevzela upravo državnih poslov, smatra vlada dr. Vesnića, da je s tem dovršila svojo nalogo. Vlada odstopa s polnim prepričanjem, da je njeno delo bilo v korist izvršenemu činu, ki ga je naša država tako težko pričakovala. V političnih krogih vlada za sedaj prepričanje, da je politični položaj tak, da zahteva ponovnih stikov z novim narodnim predstavništvom. Zdi se, da bo z ozirom na sporazum med načelniki strank, ki bodo vstopile v novo vlado, poverjena sestava kabineta Nikoli Pašiću.

LDU **Belgrad,** 14. decembra. (ZNU) Danes ob 6. uri popoldne je podal ministrski predsednik dr. Vesnić regentu prestolonasledniku ostavko svojega kabineta.

PROTIĆ MINISTRSKI PREDSEDNIK?

LDU **Zagreb,** 14. dec. (ZNU) »Večer« poroča iz Belgrada: V parlamentarnih krogih se govori, da bo regent poveril Nikoli Pašiću mandat za sestavo vlade. Ker Pašić sam ne bo prevzel predsedstva vlade, sodijo, da bo določen za predsednika vlade Stojan Protić. S tem bi zopet prišel v pretres načrt ustave, ki ga je izdelal Stojan Protić in ki predvideva devet avtonomnih pokrajin.

VERIFIKACIJSKI ODSEK.

LDU **Belgrad,** 14. decembra. (ZNU) Danes je imel ob 10. uri dopoldne in ob 3. uri popoldne verifikacijski odbor sejo. Na seji so se pregledali najprej vsi akti, ki jih je odbor dobil od predsedstva. Zatem se je vršila volitev predsednika verifikacijskega odbora. Za predsednika je bil izvoljen poslanec Dragutin Pečić z 10 glasovi proti 9, ki so bili dani za radikalca poslanca Marka Gjuričića. Nato so se sprejele pritožbe proti volitvam, ki jih je bilo samo deset in od katerih so tri že rešene, ker navajanja pritožb ne morejo vplivati na definitivni izid okrožnih volitev. Te pritožbe se tičejo volitev v mostarskem, banjaluškem in tuzlanskem okrožju. Razprava se sedaj vrši za mandat dr. Svetislava Mihajlovića iz volivnega okrožja Bečkerek-Kikinda, ker je bila vložena pritožba, da bi kot načelnik ministrstva za notranje stvari ne mogel biti izvoljen.

KOMUNISTI ZA VLADNO STRANKO!

Belgrad, 14. decembra. (Izvirno) V verifikacijskem odboru so sklenili zvezo demokrati in komunisti. Komunisti so glasovali za demokrata Pečića, ki je bil vsled tega izvoljen za predsednika verifikacijskega odbora.

MINISTER DR. MARKOVIĆ IZPODBIJA TRI MANDATE HPS.

Belgrad, 14. decembra. (Izvirno) Minister za konštituanto se je obrnil na verifikacijski odbor s pismeno vlogo, s katero izpodbija veljavnost bosanskih mandatov Hrvatske pučke stranke in sicer mandate dr. Mandića, dr. Rebca in fra Didaka Buntića z razlogom, da so tri trije podali v Narodni slobodi izjavo, da so pripravljeni vsak čas položiti mandate, kadar bi volivci to zahtevali. Dr. Marković zastopa stališče, da vsak poslanec ne zastopa samo svojih volivcev, marveč ves narod. To stališče ministra za konštituanto je vzbudilo v političnih krogih veliko senzacijo.

ZA VEČ TISOČ GLASOV OPEHARJENI.

Belgrad, 14. decembra. (Izvirno) Včeraj je prispela sem delegacija Hrvatske pučke stranke iz Osijeka pod vodstvom g. Bruknerja, da protestira pri državnem in verifikacijskem odboru radi tega, ker je več tisoč Hrvatom bila odvzeta volivna pravica za volitve za konštituanto.

RADIĆ NE PRIDE V BELGRAD.

LDU **Belgrad,** 14. decembra. (ZNU) V poučenih krogih govore, da Radić ne bo prišel v Belgrad, temveč da bo tekom tedna bržkone prišlo samo nekoliko delegatov njegove stranke, da se pogajajo s strankami, ki so prišle v ustavotvorno skupščino.

VESTI O RADIĆU.

LDU **Zagreb,** 14. decembra. (ZNU) »Narodno Djelo« poroča iz Belgrada: Tukaj so se raznesli glasovi, da se je Radić odločil oditi v Pariz, kjer bi zahteval od entente, naj ga podpira pri njegovem delu za proglasitev posebne hrvatske republike. Ako je istina, bo vlada podvzela vse korake, da prepreči nadaljnje podobne zablode, ki so že povzročile dosedaj naši državi znatno škodo.

MUSLIMANSKI KLUB ZA AVTONOMIJO.

LDU **Belgrad,** 14. dec. (ZNU) Vesti, da je vlada demisionirala, so dospele v muslimanski klub šele zvečer. V muslimanski organizaciji se zato še ni govorilo o tem poslednjem političnem dogodku. Vsekakor pa je orientacija muslimanov ta, da bi vstopili v novo vlado pod pogojem, da se upoštevajo njihove zahteve. Muslimani se smatrajo za državotvoren element. Zato ne bodo vstopili v kako neplodno opozicijo, nego bodo sodelovali v vladi. **Stoje na stališču, da se naj država uredi po mejah pokrajin, kakor obstoje danes, ter da se ne smejo reducirati politične oblasti na okrožja, kakor to zahtevajo radikalci in demokrati.**

NARODNI KLUB.

LDU **Belgrad,** 14. dec. (ZNU) [illegible] je imel Narodni klub sejo, na kateri je bil za predsednika kluba izvoljen poslanec dr. Drinković, za podpredsednika dr. Gjuro Šurmin, za tajnika pa dr. Petričić. Z ozirom na ostavko vlade dr. Vesnića je Narodni klub mnenja, da je ta ostavka prezgodnja, ker se posamezne politične skupine še niso uredile ter se še ne ve, kako bi se mogla sestaviti vlada, ki bi mogla biti podlaga razvoju večine ter uživati zaupanje konstituante. Sodijo, da bo Narodni klub zavzel svoje stališče z ozirom na sestavo nove vlade čimprej. Klub se bo bržkone približal onim strankam, ki se bodo izjavile za čim širšo decentralizacijo. Ako se ne bo sestavil tak blok, se bo Narodni klub vsekakor pridružil onim skupinam, ki bodo za čim širšo avtonomijo, kar bi mogli biti radikaci, Jugoslovanski klub in hrvatske stranke.

SAMOSTOJNI Z RAZVITO ZASTAVO PREŠLI K LIBERALCEM.

Belgrad, 14. dec. Izv.) Zemljoradnička stranka je na včerajšnji seji verifikacijskega odbora stopila z demokrati v en blok. Ugledni demokratski politik je naglasil našemu dopisniku, da je Samostojna kmetijska stranka prva predlagala in dala iniciativo za demokratsko-zemljoradnički blok. Akcijo je vzel v roke dr. Bogumil Vošnjak.

REVIZIJA POSLOVNIKA?

LDU **Zagreb,** 14. decembra. (ZNU) »Narodno Djelo« poroča iz Belgrada, da se po včerajšnji debati v konstituanti splošno sodi, da se bo poslovnik, ki ga je sestavil ministrski svet, moral podvreči znatni reviziji.

SESTAVA KLUBOV.

LDU **Belgrad,** 14. dec. (ZNU) Radikalni klub je izvolil 20 poslanecv, ki bodo vodili strankine posle. Za predsednika socialnodemokratskega kluba je izvoljen poslanec Etbin Kristan. Komunistični klub je izvolil samo pet tajnikov.

VPRAŠANJE SESTAVE BOSANSKE VLADE.

Belgrad, 14. decembra. (Izvirno) Dr. Mehmed Spaho se je razgovarjal danes z našim dopisnikom o vprašanju sestave nove bosanske vlade. Izjavil je, da bi po pravici morala pripasti iniciativa za sestavo bosanske vlade Jugoslovanski muslimanski organizaciji kot najmočnejši stranki.

INVALIDI VDRLI V BORZO.

LDU **Trst,** 13. decembra. »Lavoratore« javlja iz Milana, da je danes v tamošnjo borzo vdrla skupina invalidov, ki je zahtevala, naj trgovci v znak soglašanja z njihovimi zahtevami prekinejo sklepanje borznih poslov. Navzoči posetniki borze so poslušali njihove težnje, izjavili, da soglašajo z njimi, in sklenili prekiniti borzno poslovanje kot protest proti postopanju vlade zoper vojne invalide. Preden so invalidi zapustili poslopje, so zahtevali, naj se odstranijo vsi posetniki, kar se je tudi zgodilo.

BORZA.

LDU **Zagreb,** 14. decembra. Devize (vezane): Berlin 207—208, Italija izplačilo 535—540, Italija ček 520—525, London 522—530, New York (kabel) 151—0, (ček) 151—0, Pariz 900—915, Praga 178—180, Švica 2400—2500, Dunaj 25.45—25.65. — Valute: dolarji 148.50—149.50, avstr. krone 28—28.50, carski rublji 70—75. franc. franki 865—880, napoleondor 484—485, nemške marke 202—203, leji 200—205, ital. lire 515—522, leji 150—160, angleški funt 490—510, češkoslov. krone 165—0.

Prosveta.

pr **XVIII. umetnostna razstava.** Zadnje dni je bilo med umetnine, razstavljene v Jakopičevem umetn. paviljonu, uvrščenih tudi troje lesenih skulptur priznanega slovenskega kiparja Ivana Napotnika. Ambicijozni umetnik si je s svojim nastopom letošnjo pomlad pridobil vseobče simpatije in priznanje umetniškega sveta. Topot je vsled tehničnih ovir razstavil samo troje malih umotvorov, ki po svoji originalni ljubkosti naravnost vpijejo po kupcu. Zato opozarjamo ljubitelje prave umetnosti, da si razstavljena Napotnikova dela čimprej ogledajo. Pa ne samo to!

—a.

pr **IV. Venček slovenskih narodnih pismi.** Za mešani zbor priredil Anton Grum. Cena izvodu K 12. — Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. — G. Grum je izdal dosedaj že štiri venčke slov. narodnih pesmi, od katerih sta dva (2. in 3.) vže razprodana, kar je dokaz, da naša pevska društva rada gojo in proizvajajo narodno pesem. Prepričani smo, da je z izdajo četrtega Grumovega venčka našim pevskim zborom (še posebno manjšim zborom na deželi) prav ustreženo in se ga bodo gotovo pridno posluževali. Harmonizacija napevov je sicer priprosta, vendar prav lepa in v pravem narodnemu tonu. Najšibkejši zbor na deželi jih bo brez težav obvladal in izvajal z najboljšim uspehom. Priporočamo jih prav toplo vsem našim pevskim društvom. Napevi so izšli iz naroda, zato naj gredo v polni meri zopet med narod.

pr **Čika Jova Zmaj - Kalamandarija,** Za našo deco poslovenil A. **Gradnik** v Ljubljani 1921. Založila tiskovna zadruga. Strani 70. Cena vez. 16.— K., po pošti priporočeno 1.40 K več. — Poleg Župančičevega Cicibana v slovenskem jeziku še ni izšla pesniška zbirka ki bi nudila našim otrokom več, kot pravkar izišla Kalamandarija. Priporočamo!

Orlovski vestnik.

— **Bratom Orlom!** Dr. Mahnič Anton je umrl. Jugoslovanska orlovska zveza se po večji deputaciji udeleži pogreba začetnika kat. pokreta. Pogreb se vrši v soboto dne 18. decembra 1920 ob 9. uri dop. Orli odhajajo v petek dne 17. decembra z vlakom, ki odhaja ob ¾6. uro zvečer iz Ljubljane. Podrobna navodila slede. Prijavite radi stanovanja in hrane nemudoma svojo udeležbo.

Žalna seja predsedstva O. Z. se vrši danes v sredo dne 15. decembra ob pol 8. uri zvečer v Jugoslov. tiskarni (I. nadstr.)

Predsednik.

Seja predsedstva in vaditeljskega zbora Orliške zveze se vrši danes v sredo, ob 5. uri popoldne v Jugoslov. tiskarni III. n. Prosi se točne udeležbe.

Dijaški vestnik.

d **Odborom vseh podružnic SDZ.** Odborniki vseh naših podružnic naj se zanesljivo udeleže seje osrednjega odbora SDZ, ki se vrši v petek, 17. t. m., ob 14. uri v zveznem lokalu. Odbori podružnic, ki nimajo nobenega člana v Ljubljani, naj odpošljejo zastopnika-neodbornika. — Predsednik.

d **Seja odbora S. O.** danes ob 2. uri popoldne v Ljudskem domu. Ker je zadnja pred božičnico in v tem letu — se zahteva gotova udeležba vseh odbornikov. — I. P.

d **Versko-znanstveni odsek S. O.** ima danes (v sredo) ob 5. uri popoldne v samostanu oo. jezuitov redni sestanek. Referira univerz. prof. dr. Ujčič. Vsled aktualnosti vabimo k sestanku vse člane S. O.

d **Danica — Zarja.** Drugi redni občni zbor »Danice« se vrši v petek 17. t. m. ob pol 9. uri dopoldne v čitalnici Jugoslovanske tiskarne. I. Žalna seja: **Biskupu Mahniču:** predsednik Krek. II. Občni zbor. 1. Odborniško poročilo. 2. Poročilo odsekovih načelnikov. 3. Proglasitev starešinom. 5. Sestava pripravljalnega odbora za proslavo 25 letnice »Danice«. 6. Sestava častnih sodov. 7. Slučajnosti. — Glede slučajnosti opozarjam na poslovnik. Udeležba

obvezna za vse člane in društvene novince. — Predsednik.

d **Danica — Zarja.** Seja »samoizobraževalnega odseka« Danice se vrši v četrtek 16. t. m. ob pol 2. uri popoldne v lokalu »Danice«. Vsak načelnik naj prinese seboj točen seznam v klubu včlanjenih tovarišev. Dnevni red: 1. Poročilo načelnikov o dosedanjem delovanju. 2. Program za bodoče delovanje. — Vsled izredne važnosti je prisotnost vseh načelnikov nujna.

Katoliški vestnik.

c **Marijina kongregacija v ljubljanskem duhovskem semenišču** se — z ozirom na visoko poštno pristojbino tem potom — najuljudneje zahvaljuje vsem članom-duhovnikom za darove in spodbudna pisma, ki so jih priložili ob glavnem prazniku doposlanim renovacijam. Bog plačaj! N. c. p. p. b. V. M. — Načelstvo.

Papežev zastopnik na Dunaju. Dosedanji nuncij v državi Venezuela, msgr. Fr. Marchetti-Selvaggiani je imenovan za Dunaj. Papež ga je odločil za to mesto, ker je med vojsko kot vodja poslov. v Švici imel v rokah vse mednarodne zadeve, tičoče se bivše Avstrije. Dosedanji voditelj cerkvenega zastopstva na Dunaju msgr. Agno-Serra je odpoklican v Rim ter izbran za važno diplomatsko službo.

Papež za revne otroke. Benedikt XV. je izdal posebno okrožnico, v kateri se zahvaljuje za vse številne darove, ki so se stekli v pomožni fond za revne otroke po Srednji Evropi. Hkrati pa priporoča nove zbirke, ki naj bi se priredile v isti namen dne 25. decembra, na god Nedolžnih otročičev. Papež sam je zopet podaril v ta fond 100.000 lir.

Katoliške in državne šole na Francoskem. List »Croix« poroča, da je v okrožju Maine in Loire 782 javnih (ateističnih) in le 508 prostih (privatnih katoliških) šol; vendar izkazujejo poslednje (katoliške) 4829 učencev več, nego državne šole. Dokaz, da je državna šola popolnoma odpovedala, ker je brezverska, in da imajo starši odločno voljo naklanjati svoji deci le katoliško odgojo. Značilno je tudi, da vzdržuje država celo vrsto šol, ki nimajo sploh nič učencev, marveč samo učitelje. Te vzdržuje in plačuje, dočim za privatne katol. šole ne da niti vinarja.

Javna disputacija. Vodja monakovskih svobodomislecev, Amon, apostolat poprej frančiškan, je imel javno disputacijo s p. Heribertom Holzapflom O. F. M. Ta je zahteval, naj mu navede vsaj en znanstveni stavek, ki bi bil v nasprotju s katoliškim naukom. Amon je v odgovoru priznal, da ne more ovreči niti enega izvajanja svojega bivšega učitelja P. Holzapfla in da ne ve nobenega stavka, ki bi bil v navskrižju s katoliškim naukom.

Gospodarstvo.

BORZA.

LDU **Praga,** 13. dec. (ČTU) Devize: Amsterdam 2708.50, Belgrad 236, Berlin 119.25, Bukarešta 120.25, Sofija 100, Curih 1343.50, Milan 307, London 303.50, Pariz 518.50, Newyork 88.25, Dunaj 14.30, Zagreb 59.25, Varšava 14.25, Budimpešta 14.30. Valute: novi jugoslov. dinarji 227, nemške marke 119.25, romunski leji 114.75, bolgarski levi 96, švicarski franki 1339.50, italijanske lire 304, francoski franki 515.50, angleški funti 301.50, ameriški dolarji 87.25, avstrijske žig. krone 14.30, poljske marke 14.25.

LDU **Dunaj,** 13. dec. (ČTU) Devize: Zagreb 385.25—380.25, Berlin 837—843, Budimpešta 99—101, Bukarešta 815—825, London 2125—2145, Milan-Trst 2140—2160, Pariz 3600—3640, Praga 690—695, Sofija 680—690, Varšava 98—100, Curih 9500—9550. Valute: jugoslovanski dinarji 1552.50—1572.50, francoski franki 3590—3630, švicarski franki 9475—9525, češkoslovaške krone 697.50—702.50, madžarske krone 106—108, rumunski leji 825—835, bolgarski levi 695—705, italijanske lire 21.30—21.50, nemške marke 837—843, poljske marke 105—107, angleški funti 2115—2135, carski rublji 332—338.

LDU **Curih,** 13. dec. (ČTU) Devize: Berlin 8.80, Holandija 198.35, Newyork 647, London 22.40, Pariz 37.85, Milan 22.50, Bruselj 39.90, Kodanj 93.50, Stockholm 125, Kristijanija 93, Madrid 93.50, Buenos Aires 230, Praga 7.35, Varšava 1, Zagreb 4.50, Budimpešta 1.30, Bukarešta 8.70, Dunaj 1.80, avstrijske žigosane krone 1.20.

g **Kmetijski in izobraževalni tečaj** priredi kmetijska podružnica v Novem mestu ob nedeljah v času od 2. januarja do srede marca 1921. Tečaj je namenjen zlasti kmetijskemu naraščaju, to je mladim gospodarjem in kmečkim mladeničem. Pouk je brezplačen, le za kurjavo in snaženje prostorov plača vsak udeleženec majhen prispevek. Pouk se vrši vsako nedeljo od pol desetih do pol dvanajstih dopoldne. Kdor se želi pouka udeležiti, naj se zglasi najpozneje do 25. decembra ustno ali pismeno pri načelništvu kmetijske podružnice v Novem mestu. Pozneje došla zglasila se ne bodo upoštevala.

g **Uradno pojasnilo glede davka na kupčijski promet za eksportno blago.** Ko so predpisi o davku na kupčijski promet stopili v veljavo, so nastale nejanossti, kako je z blagom, ki ni še moglo čez mejo, dasi je bilo oglašeno za carinjenje že pred uveljavljenjem novih predpisov. Finančni minister je izdal v tem predmetu sledeče pojasnilo: »Člen 127. izpremenjenega fin. zakona za 1920—21, ki je stopil v veljavo dne 7. novembra t. l., predvideva, da se davek na kupčijski promet za robo, ki se izvaža preko carinarnice, plačuje pri izvozu na carinarnicah. So slučaji, da je bila roba, namenjena za izvoz, prijavljena za carinjenje pred 7. nov., pa se iz raznih razlogov brez krivde izvoznika ni mogla zacariniti pred uveljavljenjem novih predpisov. So dalje slučaji, da roba, za izvoz naložena v vagone ali šlepe že pred uveljavnostjo novih predpisov, vsled prometnih težav ni mogla preko meje pred novim zakonom, marveč še danes čaka na izvoz. Ker za take slučaje v zakonu ni določb glede vplačila davka na kupčijski promet, se zaradi enotnega postopanja in v ta namen, da se obvaruje škode stranke, ki brez svoje krivde niso mogle preko granice, določa sledeče: Davek na kupčijski promet se ne plačuje za ono eksportno blago, ki je bilo za carinjenje prijavljeno pred 6. novembrom tega leta, ako se to dejstvo ugotovi s potrdilom carinskih oblasti. Istotako davka ni plačati za ono izvozno blago, ki je bilo naloženo v vagone ali šlepe pred podpisom tega zakona, to je pred 26. okt. Isto velja za blago, za katero se je v tem času zahtevalo vagone ali šlepe za izvoz blaga, pa jih ni bilo moč dobiti vsled pomanjkanja vagonov in šlepov. O tem je treba potrdila železniške postaje, odnosno parobrodne postaje. V vseh drugih slučajih je davek plačati po predpisih izpremenjenega zakona. Določitev glede takih transportov in glede oprostitve plačila predmetnega davka izdaja Generalna direkcija carin temeljem postavk interesentov.

g **Belo zlato — sladkor.** V l. 1920-21 se je pridelalo sladkorja: v Nemčiji 1,200.000 ton (l. 1919-20 le 739.550 ton — v oklepaju navajamo številke prejšnjega leta), v Čehoslovaški 725.000 ton (489.366), v Nem. Avstriji 10.000 (5132), na Ogrskem 25.000 (8000), na Poljskem 200.000 ton (140.000), v Franciji 300.000 (172.000), v Belgiji 235.000 (147.000), na Holandskem 300.000 (238.692) ton, na Ruskem in v Ukrajini 50.000 (86.691) v drugih državah 725.000 (597.318). Cela pridelava znaša letos skoro 12 milijonov metrskih stotov več kakor lani in 4 in pol milijone več kakor v letu 1913-14. — Na podlagi referata čsl. ministra Hotowitza je prodala čsl. država v tujino 743.000 metrskih stotov sladkorja pod ugodnimi pogoji, v zameno za žito vrhutega še 90.000 metrskih stotov. Ker Čehoslovakom zmanjkuje moka, se vrše pogajanja še za 250.000 stotov sladkorja v zameno za žito in moko. Da se onemogoči špekulacija in veriženje s sladkorjem, je določila vlada, da se bo prodajal sladkor po ceni, ki bo v veljavi ob času dobave. Tako se vrše pogajanja za prodajo 1 milijona stotov. Jugoslaviji in Bolgarski je Čehoslovaška obvezana dobaviti 275.000 stotov, dobavila je pa že 400.000 stotov. V celoti je izvozila čsl. republika 2,480.050 stotov sladkorja. Ves sladkor, kar ga je letos pridelala čez svojo potrebo, je že prodan ali obljubljen. Upajmo, da bo zvišana produkcija znižala ceno sladkorja in uplivala tudi na splošno padanje draginje. Čas bi bil.

g **Veliko vodnoelektrično podjetje.** G. Petar Biankini, brat g. Juraja Biankinija, je ustanovil sindikat za zgradbo velikega vodnoelektričnega podjetja v Bosni potom izrabe vodne sile reke Rame pri Prozoru, kjer se bo izkopal 10½ km dolg prekop do Triščanov. Padec vode bo znašal 254 metrov. Računajoč s količino vode od 10 do 12 m³ na sekundo, se bo dobila električna energija za 30.000 konjskih sil. Ako bi to podjetje uspelo, bi bilo največje v naši kraljevini po veliki falski centrali.

Ljubljanska porota.

Pod vodstvom g. nadsvetnika Žebreta je zborovala dne 13. t. m. ljubljanska porota do tričetrt na 1 zjutraj. Z 8 da in s 4 ne je porota potrdila na nje stavljena vprašanja o krivdi ropa Jožefa Novaka, o katerega zločinu smo poročali v včerajšnjem »Slovencu«: ropal je kot vojak 30. majnika 1920 pri Cehnarjevih v Dolenji vasi št. 15 na Koroškem. Vojaški preki sod je obsodil Novaka na smrt, toda njegov poveljnik, g. polkovnik Raktelj, ga je pomilostil in se je zadeva odstopila rednemu sodišču. Predsednik porotnega senata g. nadsvetnik Žebre je razglasil sodbo, s kateroje bil obsojen Novak na 7 let težke ječe. Novaka je zagovarjal dr. Fettich.

Dne 14. decembra 1920 je pod predsedstvom g. dvornega svetnika Regallyja porotni senat preložil razpravo proti Jožefu Percu in tovarišem, nato je porota razpravljala o tožbi proti Prancetu Puciharju in Ivanu Jemcu, ker sta 12. oktobra 1920 ukradla g. Antonu Kancu 9454 kron vreden sod špirita. Tatvine obtožena nista tajila, pač pa krivdo zvračevala eden na drugega. Posebno Puciharju ni šlo v glavo, da bi ne smel krasti, dasi je bil že nešteto-krat zaradi tatvine zaprt. Porotniki so potrdili soglasno na nje stavljena vprašanja, nakar je razglasil g. dvorni svetnik Regally sodbo, s katero je bil obsojen Pucihar na 5 let in Jemc na 18 mesecev težke ječe. Obtožbo je zastopal g. državni pravdnik dr. Ogoreutz, zagovarjal je obtoženca g. dr. Jelenc.

Danes bo porota pod predsedstvom g. dvornega svetnika Regallyja sodila Antona Brenceta iz Rakitne, ker je s sekiro ubil lastno mater; Alojzija Jerančiča s Karlovske ceste št. 13 in Miho Puharja iz Rožne ulice št. 99, ker sta ukradla trgovcu Hrastniku manufakture v vrednosti 62.512 kron in Ivana Leskovca ter Janeza Zupana, ki sta obtožena tatvine.

Sodišče in policija.

s **Vlom.** Gospodu Svetetu Davorinu v Vodmatu št. 17 je bilo ukradeno različno blago v vrednosti 6180 kron.

s **Tigrasta odeja vredna 4000 kron** je bila ukradena Henriku Sommerju z Dunaja iz vratarske lože pri Slonu.

s **Postopač.** Nadstražnik Ivan Švab je aretiral Petra Johana, ki se klati že 1 leto okoli brez stalnega dela in ga zasleduje okrajna sodnija v Radovljici, ker je kot pastir pri Štefucu na Bledu kradel ribe.

Meteorologično poročilo.

Ljubljana 306 m n. m. viš.

Čas opazovanja	Barometer v mm	Termometer v C	Faibrom diferenca v C	Nebo, vetrovi	Padavina v mm.
13./12. 21 h	737·2	1·1	1·2	obl. —	
14./12. 7 h	739·1	0·9	1	obl. v.	1
14./12. 14 h	739·1	1·5	1·8	obl. j. v.	

Imate bolečine? V obrazu? V celem telesu? Vaše mišice in živci Vam odpovedujejo? Poizkusite pravi Fellerjev Elza-fluid! Bodete se čudili! 6 dvojnatih ali 2 veliki specialni steklenici 42 K. Državna trošarina posebej.

Ali trpite na počasni prebavi? Na slabem apetitu? Zaprtju? Proti temu pomagajo prave Fellerjeve Elza-krogljice! 6 škatljic 18 K. Prava želodec okrepčujoča švedska tinktura 1 steklenica 20 K. Omot in poštnina posebej, a najceneje. Eugen V. Feller, Stubica donja, Elza trg št. 134, Hrvatska. A

Vodovodne cevi in plinske cevi v premeru 4/4 in 5/4 cole, oddaja mnogo pod dnevno ceno uvozna vrdka **J. Razboršek,** Šmartno pri Litiji.

Nova, elegantna, jako lepa masivna hrastova **oprava za spalno sobo** brez ogledala, dobro ohranjen, belo lakiran **otroški voziček** za ležo in sedenje ter več **lovskih pušk** se zelo ugodno proda. Vprašati: Gillard, Bistra, pošta Borovnica.

Iščem pri somisleočih in prijateljih **naravozdravstva, abstinentin, vegetarcih** sobo ali pa tudi samo posteljo. Ponudbe na upravništvo lista pod **»soba 4999«.**

Pet modernih **železnih kočev** (svinjakov), en velik nov **štedilnik** z bakrenim kotličem, ena **decimalna tehtnica,** en Lauzov **posnemalnik** za mleko se ceno proda. — Poizve se: **Dunajska cesta št. 36. levo.**

Sprejme se takoj priprosta **ženska moč,** ki bi pomagala gospodinji, eventualno da zna sama gospodinjiti. Znati mora kuhati za srednje sloje, delje prati, likati in sobe pospravljati. Starejše moči priprostega značaja imajo prednost. Hrana, stanovanje in čevlji prosto, plača dobra po dogovoru; nastop takoj **Maks Pečnik, tov.** čevljev, **Gameljne** nad Ljubljano. 4949

Prevzame se **trgovina ali lokal** za trgovino v Sloveniji v bližini železniške postaje. Cenj. ponudbe naj se pošljejo pod **„Trgovina 1921“** na upravništvo „Slovenca“.

Lepo drobno morsko travo „Alger“ za modroce nudi v večjih in manjših množinah po najnižji ceni **A. SUŠNIK,** Ljubljana, Zaloška cesta št. 21.

V strojno in elektrotehnično stroko spadajoča dela (proračune, načrte itd.) izvršuje Ing. Petrowicz, Ljubljana, Celovška cesta 66. 4890

Oglasi v „Slovencu“ imajo velik vspeh.

Lekarna v Logatcu dobavlja pristno norveško **ribje olje** v izvirnih posodah po 100 kg, tudi v manjših množinah, kakor tudi **ricinovo olje, kafro,** amerik. **vazelin** in razne specijalitete. 5000

Sprejme se vajenec za mizarsko obrt pri JOSIP-u SLEJK-u Zg. Šiška Štev. 82. 5001

Prodam **hišo** in kmetijsko posloplje v Mostah. Poizve se pri Alojz. Slanič, Moste 48.

Proda se dobro ohranjena **blagajna** (Wertheim). - Ogleda se lahko v hotelu Tivoli. 4988

2 železni blagajni na novo renovirani, zgledajo kakor nove i. s. ena št. 2, druga št. 3, dvokrilna, se ceno prodajo. Naslov se izve pri An. zav. **Drago Šeseljak, Ljubljana, Cankarjevo nabrežje 5.**

Kdor hoče iz Banata poljskih pridelkov itd naj se pismeno obrne na **Rudolfa Velkavrh,** Vršac, Banat, **kateri je** pripravljen vsakomur dati natančna brezplačna pojasnila.

SALAMA I. vrste **novo blago** povsod godna **dobiva se povsod** Prva hrvatska tvornica salam, sušenega mesa in masti **M. GAVRILOVIĆ SINOVI D. D. Petrinja.**

Br. Novaković veletrgovina vina in žganja **Ljubljana (Kolizej).** Telef. int. 131. Nudimo po najnižji ceni fina dalmatinska in banatska močna vina, štajerska, ljutomerška in haložanska vina, dobro slivovko in fini čajni rum ter fine likerje v sodih in v steklenicah. — Kupimo vsako množino steklenic od 7/10 in po 1 liter.

Priporoča se tvrdka **Jos. Petelinc, Ljubljana** **Sv. Petra nasip 7.** Tovarniška zaloga **šivalnih strojev** v vseh opremah za domačo rabo, za krojače, original Cylinder Singerjeve velike in male za čevljarje, posamezne dele za vse sisteme, igle, olje za stroje na drobno in debelo.

»ZBIRAJTE ZA SKLAD SLOVENSKE LJUDSKE STRANKE!«

Žalostnim srcem javljamo vsem prijateljem in znancem, da je blagi soprog oziroma najboljši, nad vse ljubljeni in od svojih otrok oboževani oče, oziroma stari oče in tast, gospod

Leopold Bavdek

viš. sod. oficijal v pok.

danes v starosti 74 let izdihnil po dolgem izredno udanem trpljenju, previden s tolažili sv. vere.

Pogreb bo v nedeljo ob 3. uri popoldne.

Črnomelj, 10. dec. 1920.

Žalujoči ostali.

Brez vsakega drugega obvestila.

ZAHVALA.

Vsem, ki so nas ob britki izgubi naše preljube in preskrbne tete

Katarine Šarc

posesinice

tolažili in jo kljub neugodnemu vremenu v tako velikem številu spremili na kraj počitka in mnoili zanjo, srčna hvala in Bog plačaj!

Zapuže, 14. decembra 1920.

Žalujoči sorodniki.

BALKAN

delniška družba za mednarodne transporte. Brzojavni naslov: SPEDBALKAN.

Ljubljana, Maribor, Beograd, Zagreb, Trst, Wien.

Spedicija vseh vrst. Sprejemanje blaga v skladišča. Zacarinjenja in zavarovanja. Mednarodni prevozi. Selitve s patent. pohištvenimi vozovi na vse strani.

Prvo ljubljansko javno skladišče, spojeno s tirom južne železnice. Carinska agentura javnih skladišč.

Največje domače spedicijsko podjetje v Jugoslaviji.

Peči, štedilnike,

kuhinjske potrebščine, železno pohištvo,

okove za pohištvo in gradbe, **orodje** ter vsakovrstno drugo železninsko blago nudi po solidnih cenah na drobno in debelo trgovina z železnino

BREZNIK & FRITSCH v Ljubljani

Cankarjevo nabrežje št. 1.

OTVORITEV

Rudolf Pevec, trgovec v Moziriu

je otvoril svojo podružnico v Beški, Srem v bližini Beograda in Novisad. Postregel bode najceneje in najkulantneje celo Slovenijo s pšenico, koruzo, ječmenom ovsom, moko, vsakovrstno slanino, svinjsko mastjo in z Karlovskim in Banatskim vinom. Vse najceneje po dnevni ceni. Naročila direktno na tvrdko Rudolf Pevec, v Beški, Srem. Naslovi: Pevec, Beška, Srem. — Nakupoval bo direktno od kmetov ter bo zamogel z vsako drugo tvrdko konkurirati. Obenem se bodo tamkaj prodajale deske, les in drogi. Slovencem se bodo event. informacije dajale brezplačno. — Se vljudno priporoča

RUDOLF PEVEC, prva slov. tvrdka v Sremu

TRGOVINE!

Božično sporočilo gg. trgovcem i. t. d.!

Karamelke »Kolinea«, prvovrstne češke sladkorčke, ima v zalogi **Ljublj. komerc. družba,** Ljubljana; Bleiweisova cesta št. 18, kot jugoslovanska reprezentantinja tovarne „Kolinea“, Kolin, — **Cena izredno nizka!** — Oddaja se samo v zabojih po 100 kartonov.

Brzojavi: **Komercijala,** Ljubljana. — Telefon: **408.**

Samo 4 dni!

Namesto božičnega darila

svojim cenj. odjemalcem bode podpisana tvrdka **prodajala brez vsakega dobička samo 15., 16., 17. in 18. t. m.** en gros in en detail **mocne, trpežne boljše in navadne moske čevlje,** vse na roko šivane in iz najboljšega usnja, in sicer **v trgovini na Mestnem trgu n v »Balkanu« skladišče** st. 54 (od 9. do pol 12. ure dop. in od pol 3. do 5 ure pop.

Kdor hoče imeti res dobro in po ceni obutev, naj ne zamudi te prilike

VASO PETRICICA nasled. SAMEC.

Pozor!

Prodaja čevljev po zelo znižani ceni pred Božičem pri tvrdki

Ant. Krisper

Ljubljana, Mestni trg št. 26.

Terpentinovočistilo za čevlje z imenom **JURJEVO** razpošilja glavna tovarniška zaloga: Sv. Petra cesta štev. 6. M. TREBAR, Ljubljana.

VLADIMIR ARKO, Zagreb

veletrgovina vina, žganja in tvornica likerev

išče prvorazredne

ZASTOPNIKE IN POTNIKE

z velikim krogom stalnih odjemalcev po celi Jugoslaviji.

SENA

prvovrstnega 7000 kg je naprodaj. Ponudbe: Križevna ška ul. št 8. Ljubljana.

KADILCI!

Priporoča se Vam najbolja in najzdravejša vrsta cigaretnega papirja

„GOLUB“
„RAILY“
„JARAC“
„FADILET“
„SELAM“

proizvod domače tvornice cigaret-papirja,

Zagreb

Maksimirska c. 10. Telefon 9-56.

Praktično in najceneje je, če kupiš za božično darilo svoji soprogi

vrv za sušenje perila

katere nudi v veliki izberi iz **fine konoplje** po zmerni ceni

Ivan N. Adamič, vrvarna, Ljubljana, Sv. Petra cesta 31.

Lastni izdelek! Lastni izdelek!

Tvrdka CHARLES PRINC

naznanja cenjenemu občinstvu, osobito trgovcem z manufakturo, da se je preselila s svojo veletrgovino iz dosedanjih trgovskih prostorov Turjaški trg štev. 1 in pisarno Židovska ulica štev. 1

v novopretvorjeno trgovino na Dunajski cesti št. 4.

Priporoča se za nadaljni cenjeni obisk.

Z velespoštovanjem

Charles Princ.

Znatno znižane cene!

Moške zimske obleke	od K	1320·—	naprej
„ „ suknje	„ „	1430·—	„
„ modne in športne hlače	„ „	500·—	„
deške obleke	„ „	680·—	„

Vsi izdelki iz pristne volne izdelani v prvi domači oblačilni industriji v Ljubljani.

Veletrgovina z oblekami

J. Maček

LJUBLJANA Aleksandrova cesta 3.

Najlepše božično in novoletno darilo!

Kupite srečke Državne razr. loterije!

Izmed 100.000 srečk jih bo v petih razredih polovica izžrebanih! Vsaka druga srečka zadene!

Največji dobitek v najbolj srečnem slučaju je 4,000.000 kron!

Cela srečka stane 192 kron, polovica srečke 96 kron, četrtina 48 kron, osmina 24 kron.

Ne zamudite prilike!

Žrebanje v prvem razredu se vrši že dne 3. januarja in dne 4. januarja 1921.

Srečke prodaja in razpošilja po pošti, če se vpošlje znesek za naročene srečke in poštnina:

Zadružna Gospodarska banka d. d.
v Ljubljani, Dunajska cesta štev. 38, I. nadstr.

Jadranska banka

sprejema vloge na hranilne knjižice, žiro- in druge vloge pod najugodnejšimi pogoji.

Prevzema vse bančne posle pod najugodnejšimi pogoji.

Beograd, Celje, Dubrovnik, Kotor, Kranj, Ljubljana, Maribor, Metković, Opatija, Sarajevo, Split, Sibenik, Zadar, Zagreb, Trst, Wien.

Poslovne zveze z vsemi večjimi kraji v tu- in inozemstvu.

Izdaja konzorcij »Slovenca«. Odgovorni urednik Mihael Moškerc v Ljubljani. Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.